Nr 9

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Niedziela dnia 10 Stycznia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

Petersburg $^{6}/_{18}$ *grudnia.* — Dnia 9 Grudnia r. b., lekarze Rossyjscy obchodzili pięćdziesięcioletni jubileusz Głównego Inspektora Wydziału lekarskiego w Armii, Lejb-Medyka tajnego, Baroneta Jakoba Wylie.

Londyn 29 *grudnia.* Królowa miała otrzymać własnoręczny list od Cesarza Rossyjskiego, w którym Jego Cesarska Mość swojéj najjaśniejszéj sprzymierzonéj winszuje szczęśliwie ukończonych działań wojennych w Syryi.

Głoszą, że zaraz po otworzeniu posiedzeń parlamentu, przełożonym mu będzie bil względem nowéj organizacyi milicyi, podług skuteczniejszego planu, gdyż przekonano się, że marynarka bardzo dobrze może być zrekrutowaną przez dobrowolne zapisywanie się, niepotrzebując używać przymusu; dla tego ma być zaprojektowaném, aby zamieniono i w milicyi dotychczasowy sposób poboru, który wyższym klassom podawał łatwość uwolnienia się od téj służby, na dobrowolny zaciąg.

Od kilku dni mówią, że teraźniejszy parlament znowu będzie rozwiązany.

Jak twierdzi *Morning Herald*, rząd francuzki miał się mocno uradować dobrym skutkiem posłannictwa Pana Mounier, celem którego było przywrócenie dobrego między temi oboma narodami porozumienia. Zbyt delikatna i tajemnicza missya Pana Mounier, mówi ten dziennik, do tego zdawała się głównie zmierzać, aby Francyi dać udział w ostatecznem rozwiązaniu wschodniego pytania; jeśliby to być mogło, w miejsce lipcowego traktatu zawrzeć inny, do któregoby i Francya należała.

W tych dniach odpłynęła wyprawa do Gujany, w celu ustanowienia granic téj ważnéj kolonii. Rząd Brazylijski, ciągle swoje kraje rozszerzający, zajął niedawno znaczną część kraju, który Anglia, jako należący do téjże kolonii uważa.

Podług raportów z Buenos Ayres z dnia 21 i z Montevideo d. 29 Października, do pierwszego z nich, mimo ciągłej francuzkiéj blokady, wprowadzono wielką ilość towarów. Większa część mieszkańców francuzkich, którzy zostają pod opieką konsula angielskiego, gotowała się do opuszczenia tego miasta. Eskadra Admirała Mackau przybyła 25 Paździer. do Montevideo. Czyniono przygotowania do wylądowania w Martii Garcia i ruszenia ztamtąd przeciw Buenos Ayres.—Rozas, jak słychać, miał kazać rozstrzelać francuzkiego porucznika okrętowego. Liczba ogólna francuzkich woiennych okrętow i innych mniejszych statków na rzece la Plata wynosi 44.

Malta Times donosi pod dniem 17 grudnia, że 14 b. m. trzy okręty liniowe i jedna korweta. stały w zatoce Marmoryki, gdzie nadto oczekiwano okrętu pod flagą Admirała Stopford, z Bejrut i trzech liniowych okrętów z Malty. *Brytania* i *Howe*, oba o 120 działach, przybyły d. 16 z Anglii do Malty. Na pokładzie jednego był Kontr-Admirał *Ommanej.*

Z powodu pogłoski, że eskadra francuzka, z 6 okrętów liniowych złożona, w tajnem zleceniu opuścić ma port Tulonu, mówi *Times*,

według listu z Paryża: »Gdyby wyprawa ta nastąpiła za rządów Pana Thiers, wypadałoby mniemać, że wymierzoną jest przeciw Anglii, lecz gdy teraz Pan *Guizot* jest u stéru rządu, żadnéj ona obawy w Anglikach wzbudzaćby niepówinna.

W zeszłym tygodniu przybył O'Connell do Cork i z okna swojego mieszkania miał mowę do ludu. Oświadczył się w niéj przeciw uznaniu rzeczy pospolitéj Texas, lecz za przymierzem z Francyą.

Znana mistris Norton stanęła w tych dniach bardzo cierpiąca przed sądem policyi w Malborough Street, uskarżając się na niejakiego Edmunda Pearce, już podstarzałego kapitana, który ciągle koło jéj domu przechadzając się, przysyłał jéj listy i t. p. Pani Norton dała do zrozumienia, że uważa go, jako szpiega jéj rozwiedzionego męża. Kapitanowi surowo nakazano, nienaruszać spokojności téj niewiasty.

P a r y ż 31 *grudnia*. Izba Parów zebrała się dziś jedynie w celu wybrania deputacyi, która Królowi złożyć ma powinszowanie nowego roku. Wczoraj w izbie deputowanych Pan Human, Minister Skarbu, przedstawiał budżet wydatków na rok 1842.

Na wczorajszy artykuł dziennika *Constitutionnel* odpowiada *Messager* co następuje: »*Constitutinnel* uważa postępowanie ministrów w interesie obwarowania jako niepewne i dwuznaczne. Ministeryum dowiodło, że to zgadza się zupełnie z jego polityką. Przełożyło ono projekt o obwarowaniu Paryża; z pewnością zatém i mocą popierać go będzie. Gdyby projektu tego słusznym nie uznało, nie byłoby go przedstawiało, to zaś uczyniwszy, popiérać go będzie.

Marszałek Soult udał się dziś na posiedzenie kommissyi obwarowania, dla udzielenia zawiadomień potrzebnych. — Narada trwała przez trzy godziny i sądzą, że się jeszcze i druga odbędzie, nim Pan Thiers do sprawozdania przystąpi.

T u l o n 23 *grudnia*. Urlopowano przeszło 300 robotników z arsenału. Krok ten sprawił wielkie wrażenie; dowodzi on, że rząd zamierza zawiesić uzbrojenia na morzu, kiedy tymczasem Anglia bezprzestannie flottę na Śródziemném morzu powiększa. Słychać nawet o bliskiém rozbrojeniu kilku okrętów liniowych, które pod pozorem niby potrzebnéj naprawy, do północnych wojennych portów Francyi wysłane być mają. Znający powolność naprawiania okrętów w Francyi, mniemają, że ten środek równa się zupełnemu rozbrojeniu eskadry. Roboty fortyfikacyjne na brzegach podobnież przerwano. Lecz, jak słychać, postanowiono armią zbiegów hiszpańskich, których tu w tym celu przysłano, użyć do naprawy redut twierdzy *Faron*. Wielkie poruszenie sprawiają tu przygotowania do odpłynienia 5— 6000 ludzi do Algieru, mających zastąpić uwolnionych od służby żołnierzy tamtejszego garnizonu, 2gi lekki pułk piechoty i tyraliery z Vincennes, które odwołano do Francyi. Sześć okrętów liniowych gotowe są do żeglugi, stosownie do odebranego rozkazu. Jeżeli niektóre z nich istotnie do Tangeru są przeznaczone, jak tu ciągle utrzymują, bezwątpienia czekać tu będą statku pocztowego Ramer, który odpłynął z depeszami do Konsula jeneralnego w Tangerze. Jeden okręt kupiecki przywiózł nam tu listy z Algieru z 16 b. m. Abdel Kader udzielił swojemu regularnemu wojsku urlop na 3 miesiące, aby przez zimę oszczędzić kosztów ich utrzymania. Ma on w Thaza tylko 500 jeźdźców przy sobie, którzy go nie opuszczają. Biskup Algieru pisał do Abdel Kadera, prosząc go, aby Podintendenta Massot, wziętego przed kilką miesiącami pod Dura w niewolą, wymienił za kilku jeńców arabskich. Abdel Kader w bardzo grzecznych odpowiedział wyrazach, że gotów jest odesłać tego urzędnika wojskowego, bez żadnego warunku, aby tylko posłano po niego do Thaza dwóch jeźdźców, którym on ma oddać pewien firman. Przytém żądał listu wolnego przejścia dla jednego z jego oficerów, któryby panu Massot towarzyszył do Algieru. Z tego wnoszą, że Emir chce przedstawić niejakie propozycye pokoju.

Most wiszący, który łączy miasteczko Bassage z miastem Ager zerwał się d. 22 *grud.* i wpadł do Garonny w téj chwili, kiedy przedsiębierca odbywał z nim próbę, kontraktem przepisaną. 20 osób zajętych przewożeniem żwiru przeznaczonego do ładunku, znalazło śmierć w nurtach rzeki. Sam tylko przedsiębierca, stojący na środku mostu, szczęśliwie do brzegu przypłynął.

Madryt 22 *grudnia.* — Sąd tutejszy wydał zaoczny wyrok śmierci na Don Dyonisio Alcala Galiano, syna znanego mówcy i deputowanego; sfałszował on 43 rozkazów królewskich, dotyczących własności klasztornych i naśladował podpis byłego Ministra skarbu. Bawi on teraz spokojnie we Francyi, zebrawszy około 20 milionów realów (blisko 1,300,000 talarów) Dawniejszy Minister i Senator Don Martin de los Heros, który przyjął posadę naczelnego bibliotekarza przy królewskiéj bibliotece, z warunkiem, iż podwładnych bez przedstawiania Królowi sam mianować będzie, złożył ten urząd, gdy rejencya synowcowi jednego z jenerałów, wostatniej wojnie poległych, posadę przy biblitece udzieliła.

Neapol 17 *grud.* — W bież. roku mało bardzo słychać było o rabunku i zabójstwach, dzięki więc niech będą czujnéj policyi, któréj udało się tym razem wysledzić złoczyńców i dostawić ich sprawiedliwości. Uorganizowanie tego rodzaju służby winniśmy ministrowi policyi, markizowi del Caretto, którego wytrwałość potrafiła rozwiązać tę trudną zagadkę. Podczas gdy wszystkie główniejsze drogi w krainach włoskich niezostających pod berłem austryackiém są niebezpieczne, tak że nocną porą bez wojskowéj straży przebywać ich nie można, w Królestwie Neapolitańskiém posterunki żandarmów zapewniają bezpieczeństwo podróżującym. Podobny system ma być zaprowadzony w stolicy.

Rzym 24 *grudnia.* — Chociaż gazeta modeńska, *La voce della verita*, wszelkie umowy z Don Miguelem dotąd ma za daremne, dowiadujemy się z pewnego źródła, że stoją one na tym punkcie, iż Don Miguel zrzec się ma pretensyi do tronu Portugalskiego. Miejscem jego pobytu, jak dotąd, będzie Rzym; nosić zas ma tytuł Jego Wysokość Książę Braganzy. Rząd portugalski zapewni mu część przychodu z prywatnego jego majątku; lecz bez bezpośredniéj administracyi tegoż.

Głoszą tu, że Papież d. 2 Lutego (w rocznicę swojego na stolicę apostolską wstąpienia) zwoła konsystorz, na którym Maggiordowo Monsignore S. Massimo i Nuncyusz w Wiedniu Monsignore L. Altieri, Arcy-Biskup Efezu, purpurą odziani zostaną. Gdy oba należą do najpiérwszych i najdawniejszych Książęcych Rzymu familii, to wywyższenie mianowicie dla Rzymu, wielkie ma znaczenie.

Dowiadujemy się, że dymissya Sardyńskiego Ministra Spraw duchownych, hrabiego Barbaroux, nastąpiła wskutku religijnego z Rzymem sporu.

Ksiądz Drach, bibliotekarz w Propaganda fide, wrócił z Paryża, i złożył Papieżowi ustny raport o Królu Ludwiku Filipie i jego rodzinie.

Parostatek *Sully*, w czasie ostatniej podróży z Livorno do Civitavechia, nieszczęściem, dla ciemnéj nocy, starł się przy wyspie Elbie z powracającym ze Wschodu obładowanym korzeniami okrętem genueńskim. Chociaż niebyło żadnych złych skutków, jednak przeznaczenie chciało, aby jeden genueński statek dostał się na parostatek, i z nim do Ciosta Occhia przybył, gdzie okręt ten, jako o zarazę podejrzany, na 40 dni kwarantanny skazanym został. Słychać, że zmniejszą ją na dni 18. Wszyskie listy, które wczoraj odebraliśmy przez ten parostatek, na wzór wschodnich były pokłóte i poprzestrzygane.

Akademia muzyczna Ś. Cecylii, obrała Królową angielską i jéj małżonka swojemi członkami honorowémi.

Stambuł 10 *grudnia.* Dowiadujemy się teraz, że oprócz parostatku *Servi Pervas*, rozbiło się w nocy z d. 1 na 2 *grud.* jeszcze 18 okrętów greckich, 3 angielskie, 1 rossyjski i wiele austryackich, sardyńskich i neapolitańskich kupieckich okrętów. Wsamym Bosfo-

rze 7 rozbić miało miejsce. Wiatr morski jest niesłychany i można łatwo z tak ogromnéj szkody powziąć wyobrażenie o jego gwałtowności. W miesiącu bieżącym czarne morze kupcom zrządziło szkody na 20 milionów piastrów.

Spodziewana po świętach Bajramu zmiana ministrów, wcale nie nastąpiła. Nastąpi to zapewne po ukończeniu zupełném sprawy egipskiéj. Wpływ Anglii i Austryi coraz się tu powiększa, Francyi zaś upada. W różnych dykasteryach pomieszczeni będą Anglicy lub Austryacy w artyleryi, po oddaleniu Reszyda Mehmeda Baszy, oddalono regulamin francuzki a przyjęto pruski. Przybyli tu niedawno czteréj angielscy lekarze, którym Rząd ich polecił przekonać się o stanie zdrowia mieszkańców i wojska tureckiego, o kwarantannach i szkołach medycznych, rozkazując przesłać o tém raport do Londynu.

Nadto, naród turecki nie jest tak pognębionym i, zdemoralizowanym, jak nam to wiele dzienników i mówców głosiło. Syrya przekonała nas, że żołnierz turecki dobrze prowadzony umie walczyć. Brak tylko na ludziach, w każdym względzie przewodniczyć mogących. Rząd czuje mocno ten niedostatek i dla tego też powołał do powrotu wszystkich na naucc w europejskich stolicach zostających Turków. Emin Basza, który pobierał nauki w Paryżu i Londynie, przybył tu od miesiąca, jako też kilku innych Turków w Wiedniu na wojenne nauki uczęszczających. Ci młodzi ludzie odznaczają się znajomością rzeczy i prawdziwie męzkiém obejściem, i w ogóle znajdują więcéj przychylnych między współziomkami, niż ci, którzy przed 1½ roku z Paryża tu przybyli, i pogardą muzułmańskich obyczajów na tytuł giaurów zasłużyli. Jeszcze znajduje się w Wiedniu 20 Turków, a w Berlinie 6, którzy po ukończonych naukach, powiększą liczbę osób do wyższych przeznaczonych urzędów.

UWIADOMIENIE.

W podróży z Koła do Kłodawy między innemi rzeczami zginęły dnia 31 *grudnia* dwie Urzędowe pieczęcie Kommissarza Ekonomicznego z Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, na jednéj z nich było wyrznięte Antoni Dobek. Znalazca za zwrotem tych pieczęci do Redakcyi Gazety Porannéj, otrzyma zł. 12 nagrody, i wszystkie inne rzeczy, jakie przy tém zgubione zostały.

OBWIESZCZENIE.

BANK POLSKI.

Gdy stosownie do przepisów instrukcyi przez Radę Administracyjną zatwierdzonéj, częściowe wynagrodzenie uszkodzonych biletów, miejsca odtąd mieć nie może, przeto Bank oznajmia, iż takie tylko bilety uszkodzone, lub podarte, mogą być w kassie bankowéj przyjmowane i wymieniane, na których będzie można rozeznać znaki główne, to jest: napis, wartość, podpisy członków Banku, suchy stempel lub przynajmniéj miejsce jego w całości, numer porządkowy, podpis urzędnika Banku na odwrotnéj stronie, i na których znaki wodne przez podklejanie zakryte nie będą. Oprócz tego, bilety podarte wtedy tylko będą przyjęte, jeżeli części ich do jednego i tegoż samego należą biletu.

Warszawa d. 27 Grud. (8 Stycz.) 18$^{40}/_{41}$ r.

Radca Stanu Prezes, *Lubowidzki.*

Sekretarz Jeneralny, *Łubkowski.*